

Regionledningskontoret
Sofia Malander

2022-10-20

RÖ 2022-8409

Infrastrukturdepartementet
remissvar@regeringskansliet.se
transport.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar – Trafikverkets redovisning av regeringsuppdrag – Ökad nationell tillgång till kollektivtrafikens biljetter

ert diarienummer I2022/01472

Bakgrund

Region Östergötland har beretts möjlighet att yttra sig över Trafikverkets redovisning av regeringsuppdrag angående ökad nationell tillgång till kollektivtrafikens biljetter

Region Östergötlands yttrande

Region Östergötland ser positivt på insatser för att öka det kollektiva resandet, och ser särskilt positivt på att utredningen utgått från tidigare branschgemensamma utredningar och diskussioner.

I Östergötland pågår ett kontinuerligt arbete med att förenkla för resenärer att resa med kollektivtrafiken och Region Östergötland ingår i olika storregionala och länsöverskridande samarbeten. Exempel på detta är Mälardalstrafik där en gemensam biljettstruktur används för hela Stockholm-Mälardalregionen, samt Östgötapendeln över länsgränsen mot Jönköping där Östgötatrafikens biljetter gäller hela vägen till Tranås.

Region Östergötland välkomnar ett eller flera statliga bidrag så länge de stödjer verksamhet som är i linje med det uppdrag som åligger regionen som regional kollektivtrafikmyndighet, vilket inkluderar att främja det kollektiva resandet såväl regionalt som storregionalt. Statliga medel för utveckling utanför befintlig verksamhet, befintliga uppdrag och redan prioriterade åtgärder riskerar dock att inte kunna hanteras i en redan ambitiös utvecklingsplan och ansträngd situation resursmässigt.

Gemensamma standarder

Branschen har sedan tidigare en överenskommelse att biljett- och betal-system ska utvecklas mot, och biljettsamarbeten ska grunda sig på, samma biljett- och betalstandard. På interregional nivå kan statliga medel hjälpa till att snabbare få respektive regional kollektivtrafikmyndighet att inom sitt

Regionledningskontoret
Sofia Malander

2022-10-20

RÖ 2022-8409

uppdrag påskynda en utveckling i enlighet med standarden. Statliga ekonomiska bidrag i detta arbete välkomnas och bedöms framföra allt vara applicerbart för åtgärdsområdena;

- Förenklade köp av biljetter
- Nationella biljettsamarbeten

Påbörjade och genomförda åtgärder

Region Östergötland bedömer att regelverket bör utformas på ett sådant sätt att utvecklingsaktiviteter kan genomföras i nuvarande biljett- och betal-system samt stöd ska kunna beviljas för redan påbörjade eller planerade aktiviteter som har för avsikt att göra det enklare för resenären att resa kollektivt. Särskilt om ekonomiska medel måste användas inom en begränsad tidsperiod. Region Östergötland har genom Östgötatrafiken under de senaste åren haft en ambitiös och långtgående digitaliserad utveckling som syftar till att göra det enklare att köpa biljetter för såväl lokalt, regionalt som nationellt kollektivt resande. Att då, vilket föreslås i rapporten, undanta möjligheten till medfinansiering för åtgärder som redan är påbörjade eller genomförda framstår som orimligt.

Regelverk och villkor m.m.

Region Östergötland är mer tveksam till att statliga medel, i enlighet med rapportens beskrivning, kan bidra till det önskade syftet uppnås i någon större omfattning för åtgärdsområdena;

- Förenklad biljettstruktur avseende regelverk och villkor
- Återförsäljning för att nå nya kunder och sammanhang

Samverkan på regional och länsöverskridande nivå sker i dagsläget kring regler, villkor, biljettsortiment etc. i de områden där resandet över länsgräns från Östergötland är betydande. Beslut angående produkter och priser fattas suveränt på regionpolitisk nivå och en harmonisering bör därför starta som ett politiskt initiativ styrt av regionpolitiken.

Att nå nya kunder i nya sammanhang och med nya samarbeten är visserligen ett viktigt område för utveckling, men en sådan utveckling bör inte begränsas till nya försäljningskanaler. I rapporten klargörs att integrering av de regionala kollektivtrafikmyndigheternas biljetter inte får ske med mikromobilitet med hänvisning till statsstödsproblematik. Vi har förståelse för utmaningen men anser samtidigt att detta är begränsande för att uppnå det önskade syftet.

Regionledningskontoret
Sofia Malander

2022-10-20

RÖ 2022-8409

Motfinansieringskrav

Trafikverket föreslår en motfinansiering på 50-75% för utveckling som ännu inte är planerad eller påbörjad. Region Östergötland gör bedömningen att det riskerar att hämma utvecklingen och försvårar processen. Med en mycket kort tidplan för föreslaget statsbidrag och ett högt tryck på redan planerad utveckling hos flera regionala kollektivtrafikmyndigheter är det svårt att se någon genomslagskraft. Region Östergötlands förslag är i stället att Trafikverket använder sig av en av de fördelningsmodeller som Samtrafiken skickade som inspel i maj 2022, utan krav på motfinansiering men i syfte att uppnå Förenklade köp och Nationell biljettsamverkan.

Ansökningsförfarande och uppföljning

Det framgår inte i rapporten vad som avses med en utförlig ansökan eller hur en sådan ska utformas. För det fall man frångår det tidigare uttryckta och förväntade behovet om ett förenklat ansökningsförfarande anser vi att risken för en ojämn och oriktig fördelning av de statliga medlen är överhängande. De regionala kollektivtrafikmyndigheter som har kommit längre i att anpassa biljettsystem i enlighet med den överenskomna standarden riskerar med nuvarande förslag att stå utanför en tilldelning av statliga medel, då det föreslås att redan påbörjade och genomförda aktiviteter inte ska vara möjliga att söka medel för. Vidare får det anses som en risk att kollektivtrafikmyndigheter med mindre resurser inte har möjlighet att fullfölja ett alltför komplicerat ansökningsförfarande.

Även förslag till uppföljning av genomförda åtgärder behöver utredas närmare. En enskild genomförd utveckling som syftar till; *ökad nationell tillgång till kollektivtrafikens biljetter* kommer vara svår att följa upp, oaktat om det är genom egna statistiska data (kvantitativt) eller genom kundundersökningar, exempelvis Kollektivtrafikbarometern (kvalitativt).

Sammanfattningsvis anser Region Östergötland att det finns brister i både förslaget och tidplanen som kan hindra hela genomförandet, och att processen måste skjutas upp ett år så att det gäller budgetåren 2023 och 2024 i stället.

Julie Tran
Trafik- och samhällsplanerings-
nämndens ordförande

Sofia Malander
VD Östgötatrafiken